

**Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim**  
**– właściwość Trybunału oraz środki odwoławcze od orzeczeń Trybunału**  
**w poszczególnych rodzajach spraw**

(autor: adw. Piotr R. Graczyk, Sekretarz Trybunału w kadencji 2016-2019)

## **I. Wstęp**

Liczne zmiany ustawowe dokonane na przestrzeni ostatnich lat w sposób zasadniczy zmieniły podstawy właściwości Trybunału do rozpoznawania poszczególnych rodzajów spraw. Kwestia kompetencji oraz charakteru orzeczeń wydawanych przez omawianą instytucję stała się przez to zagadnieniem skomplikowanym i budzącym wiele wątpliwości i nieporozumień.

Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżenie podstaw prawnych określających właściwość oraz charakter czynności Trybunału w poszczególnych sprawach. Przedstawione zostaną również możliwości zakwestionowania orzeczeń kończących postępowanie przed Trybunałem w zależności od trybu, w którym dane orzeczenie zapadło. Dodatkowo omówione zostaną zasady ustalania i ponoszenia wpisów od środków odwoławczych wnoszonych do Trybunału.

## **II. Trybunał jako stały sąd polubowny**

### **1. Podstawa właściwości**

Trybunał od samego początku swojego istnienia, wzorem Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu w Lozannie (CAS), działa jako stały sąd polubowny (art. 1 ust. 1 Statutu Trybunału oraz art. 45a ust. 2 ustawy o sporcie<sup>1</sup>). Działalność Trybunału jako stałego sądu arbitrażowego jest regulowana przede wszystkim właściwymi przepisami Kodeksu postępowania cywilnego (Część piąta - art. 1154 i nast. KPC).

W sprawach arbitrażowych, Trybunał orzeka na podstawie woli stron, tj. zapisu na sąd polubowny – szczególnej umowy podmiotów zainteresowanych, w której wskazuje się

---

<sup>1</sup> Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1263).

przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć. Zapis na sąd polubowny powinien mieć formę pisemną.

Jako zapis na sąd polubowny należy oceniać również postanowienia poszczególnych wewnętrznych aktów prawnych uchwalanych przez polskie związki sportowe, na mocy których związki dopuszczają zaskarżanie do Trybunału określonych decyzji o charakterze regulaminowym.

Kompetencji Trybunału można poddać zarówno spory już istniejące, jak i spory, które mogą dopiero powstać. Poddanie sprawy pod rozstrzygnięcie sądu polubownego jest możliwe we wszystkich sporach o prawa majątkowe, jak i w sporach o prawa niemajątkowe, jeżeli w danej sprawie dopuszczalna jest ugoda sądowa.

W postępowaniu polubownym Strony sporu są związane wewnętrznymi aktami regulującymi postępowanie przed Trybunałem (obowiązującymi w dacie zawarcia zapisu), chyba że strony zgodnie postanowią o zastosowaniu innych reguł postępowania.

## **2. Możliwość zakwestionowania orzeczeń arbitrażowych Trybunału**

Wyrok wydany przez Trybunał w postępowaniu arbitrażowym jest co do zasady wiążący dla stron zapisu. Statut Trybunału nie przewiduje możliwości ponownego rozpoznania sprawy w ramach jakiegokolwiek wewnętrznego postępowania apelacyjnego. Powyższe nie oznacza jednak, iż w polskim systemie prawa brak jest środków prawnych umożliwiających wzruszenie wyroku Trybunału działającego jako sąd polubowny<sup>2</sup>.

Art. 1205 § 1 KPC przewiduje instytucję skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Przedmiotowa skarga jest wnoszona do sądu apelacyjnego, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny. Termin na wniesienie skargi wynosi dwa miesiące od dnia doręczenia wyroku.

Wniesienie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego nie prowadzi jednak do ponownej merytorycznej oceny zaistniałego sporu, ale ogranicza się do zbadania przez sąd powszechny enumeratywnie wyliczonych okoliczności, takich jak istnienie zapisu na sąd polubowny, możliwość obrony swoich spraw przez stronę w toku postępowania arbitrażowego, czy też samej możliwości poddania danego sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego (art. 1206 KPC).

---

<sup>2</sup> Por. szerzej wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2014 r., sygn. akt III PK 47/44.

W przypadku uznania zasadności skargi, sąd apelacyjny uchyla wyrok sądu polubownego. Uchylenie wyroku sądu polubownego nie powoduje wygaśnięcia zapisu na sąd polubowny, chyba że strony postanowiły inaczej. Od wyroku sądu apelacyjnego wydanego w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego przysługuje dodatkowo skarga kasacyjna rozpoznawana przez Sąd Najwyższy.

### **III. Właściwość Trybunału w sprawach dyscyplinarnych**

#### **1. Podstawa właściwości Trybunału w sprawach dyscyplinarnych**

W przeciwieństwie do CAS, Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl nie działa wyłącznie jako stały sąd polubowny, którego kompetencja wynika z woli stron (w szczególności federacji sportowych). Charakterystyczną cechą Trybunału jest bowiem przyznanie wskazanemu organowi ustawowej kompetencji do rozpoznawania określonych kategorii spraw. Zgodnie z art. 45a ust. 3 ustawy o sporcie Trybunał rozstrzyga spory wynikające z zaskarżenia ostatecznych decyzji dyscyplinarnych polskich związków sportowych.

Jak wynika z treści wskazanego przepisu, możliwość zaskarżenia do Trybunału danego orzeczenia na podstawie przepisów ustawy o sporcie jest możliwe w odniesieniu do orzeczeń:

- wydanych przez polskie związki sportowe;
- ostatecznych;
- wydanych w sprawach dyscyplinarnych;

Dwie pierwsze przesłanki nie rodzą istotnych problemów interpretacyjnych. Związek sportowy, zgodnie z art. 6 ustawy o sporcie, jest stowarzyszeniem (lub związkiem stowarzyszeń) utworzonym przez co najmniej 3 kluby sportowe. Kompetencji Trybunału podlegają orzeczenia wydawane wyłącznie przez właściwe organy wskazanych jednostek organizacyjnych – Trybunał nie rozpoznaje na podstawie ustawy odwołań od decyzji wydawanych przez jakiegokolwiek inne podmioty, w szczególności kluby sportowe lub uczniowskie kluby sportowe.

Do Trybunału można skarżyć wyłącznie orzeczenia ostateczne, tj. takie, od których w ramach związku nie przysługuje już żaden środek odwoławczy. Zgodnie z art. 45b ust. 2 ustawy o sporcie odpowiedzialność dyscyplinarna w ramach polskiego związku sportowego opiera się na zasadzie dwuinstancyjności. Należy zatem zakładać, że w każdej sprawie

dyscyplinarnej, przed wniesieniem skargi do Trybunału, będzie istniała konieczność wyczerpania wewnątrzwiązkowej drogi odwoławczej. Wniesienie skargi od orzeczenia nieostatecznego spowoduje odrzucenie skargi przez Trybunał.

Ustawodawca nie zdefiniował natomiast w ustawie o sporcie pojęcia „sprawy dyscyplinarnej”, pozostawiając szerokie pole do interpretacji dla wszelkich podmiotów stosujących przepisy wskazanej ustawy. Nieprecyzyjny charakter omawianego przepisu, potęgowany przez dużą różnorodność aktów prawa wewnątrzwiązkowego, powoduje w praktyce liczne wątpliwości dotyczące granicy między sprawami dyscyplinarnymi, a sprawami regulaminowymi (które nie podlegają ustawowej kompetencji Trybunału).

Trybunał stoi na stanowisku, że pojęcia „sprawy dyscyplinarnej” nie wolno zawężyć. W szczególności nie jest możliwe ograniczenie kompetencji Trybunału wyłącznie do orzeczeń wydawanych na podstawie przepisów zawartych w regulaminach dyscyplinarnych uchwalanych przez poszczególne związki.

Wszelkie sprawy, które dotyczą zastosowania przez związek sportowy jakichkolwiek represji wobec podmiotów podlegających kompetencji związków sportowych (tj. zawodników, klubów sportowych, sędziów, trenerów, agentów itp.) stanowią sprawy dyscyplinarne. Dla przyjęcia, iż dana sprawa ma charakter dyscyplinarny, obojętny jest rodzaj i charakter stosowanej sankcji – wystarczające jest, by orzeczenie związku sportowego wiązało się ze stwierdzeniem naruszenia przez dany podmiot określonej normy i w konsekwencji zastosowaniem określonej dolegliwości (na przykład kara dyskwalifikacji, kara finansowa, kara pozbawienia punktów, wszelkiego rodzaju upomnienia lub nagany, a w szczególnych sytuacjach nawet samo stwierdzenie naruszenia przepisów związkowych<sup>3</sup>). Przyjęcie szerokiego rozumienia pojęcia „sprawy dyscyplinarnej” ma na celu objęcie ochroną i zapewnienie realizacji konstytucyjnego prawa do sądu możliwie szerokiemu gronu podmiotów.

Trybunał nie rozpoznaje spraw dotyczących technicznych reguł gry (art. 45c ust. 3 ustawy o sporcie).

Skargę do Trybunału wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji związku sportowego. Postępowania dyscyplinarne są zawsze rozpoznawane przez Trybunał w procedurze określonej przez Statut uchwalany przez Zarząd Polskiego Komitetu Olimpijskiego. W sprawach nieuregulowanych Statutem odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu postępowania karnego.

---

<sup>3</sup> Por. otwarty katalog kar dyscyplinarnych wskazany w art. 45b ust. 5 ustawy o sporcie.

W orzeczeniu końcowym, w przypadku uznania skargi za uzasadnioną, Trybunał podejmuje rozstrzygnięcie merytoryczne, tj. zmienia zaskarżone orzeczenie i orzeka co do istoty sprawy. Trybunał może również uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania polskiemu związkowi sportowemu, jeżeli dla rozstrzygnięcia sprawy konieczne jest prowadzenie postępowania dowodowego w całości lub w znacznej części (art. 45d ust. 1 ustawy o sporcie).

## **2. Możliwość zakwestionowania orzeczeń Trybunału w sprawach dyscyplinarnych**

Mając na względzie szczególnie charakter ustawowej kompetencji Trybunału do rozpoznawania spraw dyscyplinarnych, ustawodawca przewidział odpowiedni tryb zaskarżania orzeczeń Trybunału, zapewniając stronom realizację konstytucyjnego prawa do rozpoznania sprawy przez sąd sprawujący wymiar sprawiedliwości w rozumieniu przepisów ustawy zasadniczej.

Zgodnie z art. 45d ust. 2 ustawy o sporcie, od orzeczenia dyscyplinarnego Trybunału przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego. Możliwość wniesienia skargi kasacyjnej jest jednak ograniczona wyłącznie do przypadków, w których doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa lub oczywistej niesłuszności orzeczenia.

Termin na wniesienie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego wynosi 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem stronie skarżącej. Skargę wnosi się za pośrednictwem Trybunału, który ma 14 dni na przekazanie sprawy wraz z aktami postępowania.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy następuje na zasadach przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego.

## **IV. Właściwość Trybunału w sprawach dyscyplinarnych dotyczących dopingu w sporcie**

### **1. Źródło kompetencji do rozpoznawania spraw dotyczących dopingu w sporcie**

Odrębnego omówienia wymaga kwestia właściwości Trybunału w sprawach dyscyplinarnych dotyczących dopingu w sporcie (tj. w tzw. sprawach dopingowych).

Pierwotnie<sup>4</sup>, ustawa o sporcie nie rozróżniała właściwości Trybunału w sprawach dyscyplinarnych oraz dopingowych. Wskazany podział został wprowadzony dopiero z chwilą wejścia w życie nowelizacji ustawy o sporcie z 07 lipca 2016 r.<sup>5</sup>. Jednocześnie wyłączono zastosowanie przepisów ustawy dotyczących właściwości Trybunału w sprawach dopingowych (art. 45e ustawy o sporcie).

W aktualnym stanie prawnym o odpowiedzialności dyscyplinarnej w sprawach dotyczących dopingu w sporcie orzeka wyłącznie Polska Agencja Antydopingowa, tj. szczególna jednostka – państwowa osoba prawna nadzorowana przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej<sup>6</sup>. Przy Polskiej Agencji Antydopingowej działa (w sposób niezależny i bezstronny) Panel Dyscyplinarny, który w dwuinstancyjnym postępowaniu rozpoznaje wszelkie sprawy dotyczące ustalenia odpowiedzialności dyscyplinarnej za doping w sporcie.

Ostateczne orzeczenie Panelu Dyscyplinarnego podlega zaskarżeniu do Trybunału na podstawie art. 13.2.2 Przepisów Antydopingowych Polskiej Agencji Antydopingowej (dalej również jako „PA”). W obecnym stanie prawnym kompetencja Trybunału do rozpoznawania środków odwoławczych od orzeczeń w sprawach dopingowych wynika zatem z zapisu na sąd polubowny w rozumieniu art. 1161 § 1 KPC.

W sprawach dotyczących zawodników klasy międzynarodowej lub międzynarodowych wydarzeń sportowych odwołania od orzeczeń Panelu Dyscyplinarnego POLADA rozpoznaje bezpośrednio CAS.

Zgodnie z art. 13.2.2 PA kompetencja Trybunału do rozpoznawania spraw dopingowych dotyczy wyłącznie orzeczeń dotyczących zawodników klasy krajowej (tj. - zgodnie z definicją zawartą w PA - wszystkich zawodników, którzy nie są zawodnikami klasy międzynarodowej) lub innych uprawnionych osób.

PA przewidują szereg ogólnych reguł, według których powinno toczyć się postępowanie przed Trybunałem w sprawach dopingowych. Zastosowanie znajduje procedura ustanowiona w Statucie Trybunału.

Art. 13.2.3 PA zawiera zamknięty katalog podmiotów uprawnionych do wniesienia odwołania do Trybunału od orzeczenia Panelu Dyscyplinarnego. Odwołanie do Trybunału wnosi się w terminie 21 dni od daty otrzymania orzeczenia przez stronę wnoszącą odwołanie. Światowa Organizacja Antydopingowa (WADA) jest ponadto uprawniona do złożenia odwołania (lub interwencji) nie później niż:

---

<sup>4</sup> Tj. od wejścia w życie nowelizacji ustawy o sporcie z 23 lipca 2015 r., przywracającej ustawową kompetencję Trybunału w sprawach dyscyplinarnych - Dz.U. z 2015 r. poz. 1321

<sup>5</sup> Dz. U. z 2016 r. poz. 1171, wejście w życie 11 sierpnia 2016 r.

<sup>6</sup> Ustawa z dnia 21 kwietnia 2017 r. o zwalczaniu dopingu w sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1051).

- a) w terminie 21 dni od ostatniego dnia, w którym dowolna strona sprawy miała prawo złożyć odwołanie lub
- b) w terminie 21 dni od otrzymania przez WADA pełnych akt dotyczących orzeczenia.

## **2. Możliwość zakwestionowania orzeczeń Trybunału w sprawach dotyczących dopingu w sporcie**

Mimo faktu, iż orzeczenia Trybunału w sprawach dopingowych stanowią *de facto* orzeczenia sądu polubownego w rozumieniu odpowiednich przepisów KPC, możliwość zaskarżenia takiego orzeczenia kształtuje się w wielu przypadkach odmiennie, niż w przypadku pozostałych orzeczeń Trybunału działającego jako sąd polubowny.

Zgodnie z art. 13.2.3 od orzeczenia Trybunału w sprawie dopingowej możliwe jest wniesienie odwołania do CAS. Uprawnienie do wniesienia wskazanego środka odwoławczego przysługuje następującym podmiotom:

- WADA,
- Międzynarodowemu Komitetowi Olimpijskiemu,
- Międzynarodowemu Komitetowi Paraolimpijskiemu,
- właściwym federacjom międzynarodowym.

Orzeczenia Trybunału w sprawach dopingowym nie zawsze będą zatem orzeczeniami ostatecznymi. Zgodnie z art. 1205 § 2 KPC, jeżeli strony ustaliły, że postępowanie przed sądem polubownym obejmować będzie więcej niż jedna instancję, skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego przysługuje wyłącznie od ostatecznego wyroku sądu polubownego. W przypadku wniesienia zatem odwołania od orzeczenia Trybunału przez którykolwiek z uprawnionych podmiotów, ostatecznym orzeczeniem w sprawie dopingowej będzie dopiero wyrok CAS, tj. orzeczenie sądu polubownego prawa szwajcarskiego. W takim wypadku ewentualne zaskarżenie końcowego wyroku w sprawie dyscyplinarnej do sądu powszechnego odbywać się będzie zgodnie z przepisami prawa Konfederacji Szwajcarskiej.

Należy uznać, że pozostałe strony postępowania, tj. nieposiadające uprawnienia do wystąpienia z odwołaniem do CAS zgodnie z PA, mogą skorzystać ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego przewidzianej przez przepisy KPC (omówionej w punkcie II.2. powyżej).

## V. Zasady ustalania i wnoszenia wpisów

Każde pismo zawierające żądanie wszczęcia postępowania przed Trybunałem podlega wpisowi wnoszonemu przez podmiot inicjujący postępowanie. Pisma nieopłacone w terminie podlegają zwrotowi i nie wywołują skutków prawnych. Zasady ustalania i wnoszenia wpisów są ukształtowane jednolicie dla wszystkich rodzajów postępowań przed Trybunałem.

Wysokość oraz sposób uiszczenia wpisu określane są każdorazowo przez Sekretarza Trybunału, który wyznacza jednocześnie termin na dokonanie wpłaty. Wysokość wpisu określa się po przeprowadzeniu wstępnej kontroli formalnej odwołania lub skargi oraz oszacowaniu kosztów postępowania. Nie żąda się uiszczenia wpisu od pism, z których treści wynika, że podlegają zwrotowi.

W zdecydowanej większości spraw rozpoznawanych przez Trybunał, tj. sprawach dyscyplinarnych oraz w sprawach arbitrażowych o roszczenia niemajątkowe lub majątkowe, których wartości przedmiotu sporu nie można ustalić w chwili wszczęcia postępowania, Sekretarz Trybunału wyznacza wpis tymczasowy w wysokości od 1.000,00 zł do 25.000,00 zł. Po przeprowadzeniu postępowania, Zespół Orzekający ustala w orzeczeniu kończącym postępowanie wysokość wpisu ostatecznego oraz rozlicza ewentualne inne koszty.

Zgodnie z art. 45c ust. 4 ustawy o sporcie wysokość wpisu od skargi do Trybunału w sprawach dyscyplinarnych nie może przekraczać dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Celem zapewnienia stronom sportowych postępowań dyscyplinarnych możliwie jak najszerszej możliwości wnoszenia skarg do Trybunału, 07 kwietnia 2017 r. Rada Trybunału podjęła uchwałę, zgodnie z którą maksymalna wysokość wpisu w sprawach dyscyplinarnych nie może przekraczać 5.000,00 zł.

Poza wpisem tymczasowym, Statut Trybunału wyróżnia jeszcze dwa rodzaje wpisów: wpis stosunkowy pobierany w sprawach arbitrażowych o roszczenia majątkowe, który wynosi 4% wartości przedmiotu sporu (do maksymalnej wysokości 50.000,00 zł) oraz wpis stały pobierany od zażaleń wnoszonych w toku postępowania przed Trybunałem w wysokości 500,00 zł.

W postępowaniu przed Trybunałem ograniczona jest możliwość zwalniania stron z obowiązku ponoszenia kosztów postępowania, w szczególności w zakresie wpisów. W postępowaniach arbitrażowych w ogóle brak jest możliwości zwolnienia strony od kosztów postępowania, podczas gdy w sprawach dyscyplinarnych minimalny wpis wynosi 1.000,00 zł.



Trudna sytuacja majątkowa strony może zostać uwzględniona przez Sekretarza w ramach wyznaczania wysokości wpisu w granicach przewidzianych przez Statut Trybunału.

Orzeczenia Sekretarza w przedmiocie obowiązku uiszczenia wpisu i jego wysokości, jak również zwrotu pisma nienależycie opłaconego podlegają zaskarżeniu zażaleniem wnoszonym do Rady Trybunału. Przedmiotowe zażalenie nie podlega opłacie i jest wnoszone w terminie 7 dni od doręczenia orzeczenia Sekretarza.

Tryb rozpoznawania przez Radę zażaleń na orzeczenia Sekretarza Trybunału został wewnętrznie uregulowany Zarządzeniem Prezesa Trybunału z 02 czerwca 2016 r. Celem realizacji zasady dwuinstancyjności w procesie orzekania nie bierze udziału Sekretarz Trybunału. Funkcja przewodniczącego jest zatem obejmowana przez jednego z pozostałych członków Rady według stałej rotacji. Przewodniczący jest odpowiedzialny za sprawne przeprowadzenie głosowania przez Radę w przedmiocie rozpoznawanego zażalenia oraz sporządzenie uzasadnienia orzeczenia Rady. Rada podejmuje rozstrzygnięcia większością głosów, a w przypadku równej ich ilości, decydujące znaczenie ma głos Prezesa Trybunału.

W zakresie nieuregulowanym w Statucie do kosztów postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

## **VI. Podsumowanie**

Jak wynika z powyższych rozważań, wysoki poziom skomplikowania zasad rządzących postępowaniem przed Trybunałem (oraz jego właściwości) wynika ze zróżnicowanego charakteru spraw rozpoznawanych przez Trybunał.

Fakt, iż z jednej strony wskazany organ rozstrzyga sprawę na podstawie zapisu na sąd polubowny, a z drugiej na podstawie ustawy (względnie na podstawie przepisów PA) wymaga zastosowania całkowicie odmiennych instytucji prawnych, dostosowanych do specyfiki danego sporu zawisłego przed Trybunałem oraz spójnych z obowiązującym systemem, odpowiednio: sądownictwa polubownego, sądownictwa dyscyplinarnego oraz światowym systemem zwalczania dopingu w sporcie.